

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Харківської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в III кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Харківської області у III кварталі 2021 року свідчать, що респонденти прогнозують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та очікують поліпшення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 12.8% (у II кварталі 2021 року – 0.0%) (графік 1). У цілому по Україні – 21.5%. Найоптимістичніше налаштовані респонденти підприємств торгівлі (баланс відповідей – 57.1%), водночас респонденти підприємств добувної промисловості та інших видів економічної діяльності очікують обсяги виробництва на поточному рівні (по 0.0%);
- **подальше зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 7.5%, становить 68.8% (у попередньому кварталі – 54.2%), у цілому по Україні – 53.1%. Головними чинниками інфляції респонденти називають витрати на виробництво, курс гривні до іноземних валют та ціни на світових ринках (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 59.6% респондентів (у II кварталі 2021 року – 66.7%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 6.3% (у попередньому кварталі – 8.3%). Водночас керівники підприємств транспорту налаштовані песимістично («мінус» 25.0%). У цілому по Україні – 12.7% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 27.1% (у II кварталі 2021 року – 20.4%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку, але вищими темпами: баланс відповідей – 42.1% (у II кварталі 2021 року – 23.5%). У цілому по Україні баланси відповідей – 27.7% та 23.5% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 4.7% та 13.0% (у попередньому кварталі – 8.7% і 13.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.7% та 19.3% відповідно (таблиця);
- **помірне збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 2.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.9%) (графік 4), у цілому по Україні – 2.2%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства,** високими темпами: баланси відповідей – 91.7% і 66.7% відповідно (у попередньому кварталі – 91.8% і 59.2% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін реалізації продукції власного виробництва в підприємств торгівлі (71.4%) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 59.6% і 58.3% відповідно (у II кварталі 2021 року – 69.6% і 55.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

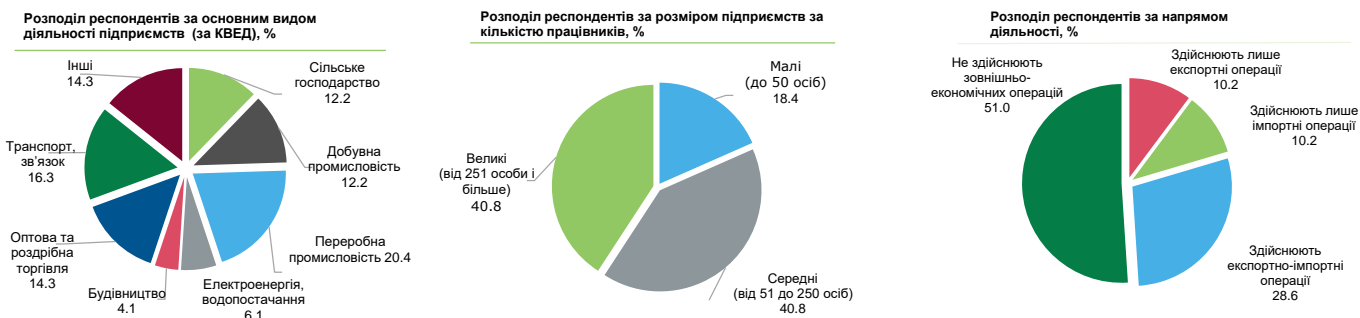
Респонденти очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Переважна більшість респондентів, які планують брати банківські кредити, надає перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами та наявність інших джерел фінансування – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

95.8 % респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 97.1 %.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

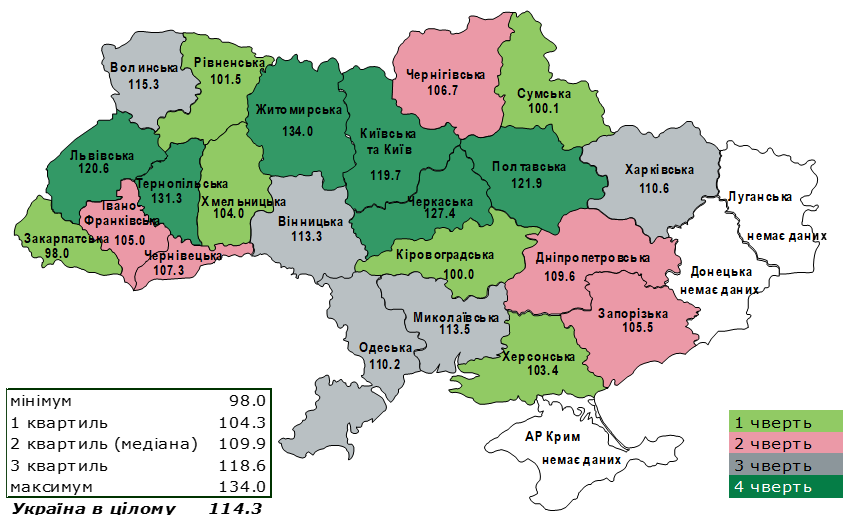
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився та є добрий:** баланс відповідей – 8.3% (у II кварталі 2021 року – 0.0%), у цілому по Україні – 7.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 4.0% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 17.0% (у попередньому кварталі – 19.6%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04–28 серпня 2021 року;
- опитано всього 49 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

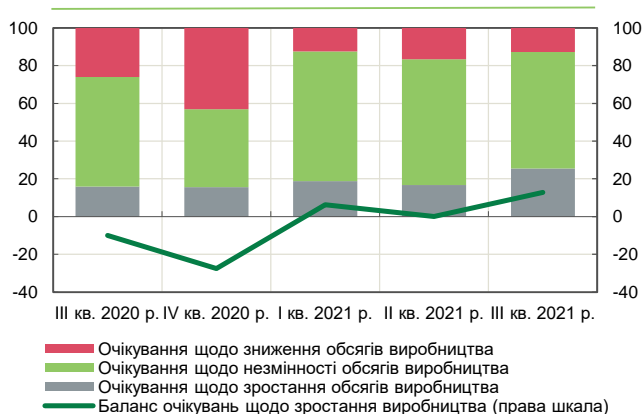
Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	-4.1	-4.0	-4.2	8.3	6.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	4.1	11.8	4.1	20.4	27.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	6.3	-9.8	-6.5	8.7	4.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	25.0	2.0	15.2	13.0	13.0
кількості працівників	0.0	-13.7	0.0	-14.9	2.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

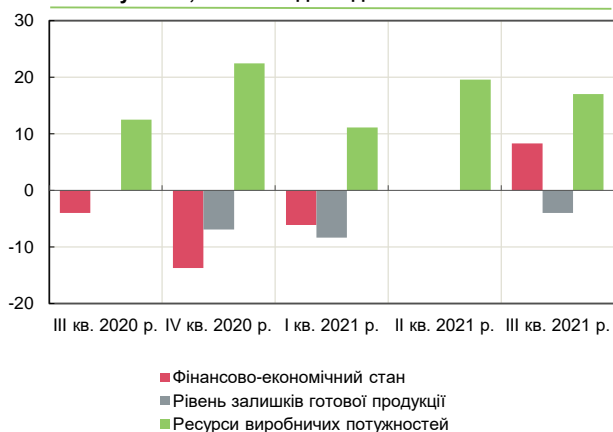
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

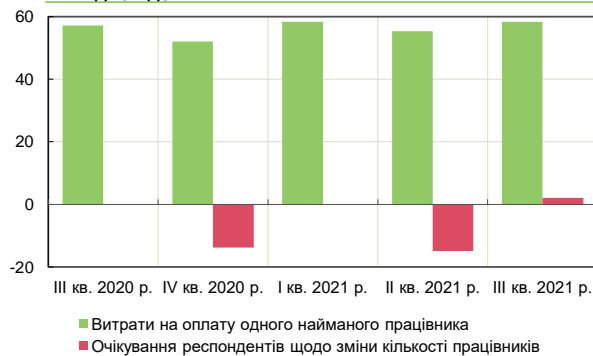
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

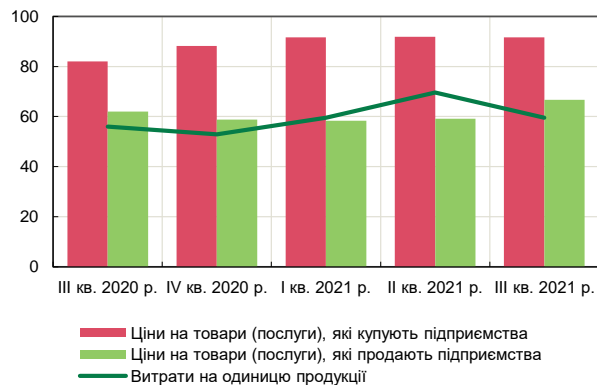
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

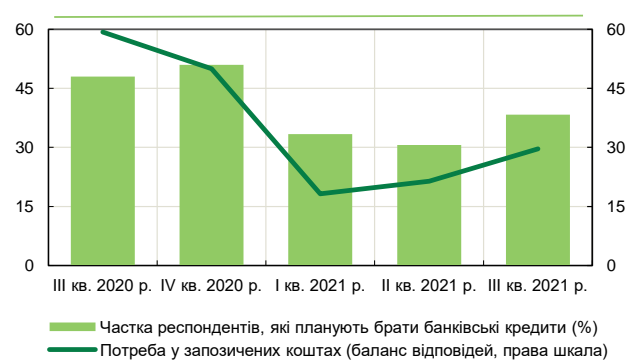
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

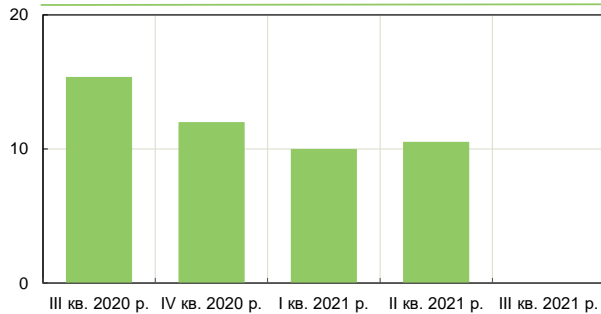
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

